

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Milana Kamlacha a JUDr. Jiřího Pally v právní věci žalobce: **Ing. P. V.**, zastoupeného JUDr. Beátou Burianovou, advokátkou se sídlem Hlavní 161, Mariánské Lázně, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, proti rozhodnutí žalované ze dne 1. 6. 2007, č. x, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 21. 10. 2008, č. j. 16 Cad 205/2007 - 35,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce brojí včas podanou kasační stížností proti v záhlaví uvedenému rozsudku Krajského soudu v Plzni, kterým byla zamítnuta jeho žaloba směřující proti rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 1. 6. 2007, č. x. Tímto rozhodnutím žalovaná přiznala žalobci od 1. 1. 2006 starobní důchod podle ustanovení § 31 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, v platném znění (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“) a dle Dohody mezi Československou republikou a Svazem sovětských socialistických republik o sociálním zabezpečení ze dne 2. 12. 1959, vyhlášenou pod č. 116/1960 Sb. (dále jen „Dohoda mezi ČSR a SSSR o sociálním zabezpečení“ nebo „Dohoda“). Žalovaná v odůvodnění uvedla, že starobní důchod žalobce činí 2399 Kč měsíčně a od ledna 2007 žalobci náleží starobní důchod ve výši 2522 Kč měsíčně. Základní výměra činí 1400 Kč měsíčně, procentní výměra důchodu se stanoví procentní sazbou z výpočtového základu, který činí 1662 Kč. Jeho výše odpovídá osobnímu vyměřovacímu základu 1662 Kč za roky 1986 – 2005. Procentní výměra ke dni vzniku nároku na důchod za 39 roků pojištění činí

58,50 % výpočtového základu, tomu odpovídá 973 Kč měsíčně. Snížení procentní výměry za 244 dnů z doby od přiznání důchodu do dosažení důchodového věku o 2,70 % výpočtového základu, tj. 44 Kč měsíčně. Celková výše procentní výměry žalobce činí 929 Kč měsíčně.

Krajský soud vycházel z následujícího skutkového stavu:

Z dávkového spisu žalobce krajský soud zjistil, že žalobce podal prostřednictvím Okresní správy sociálního zabezpečení (dále jen „OSSZ“) Karlovy Vary žádost o starobní důchod dle § 31 zákona o důchodovém pojištění dne 23. 11. 2005, důchod požadoval od 1. 1. 2006. V žádosti uvedl, že v roce 1958 – 1962 studoval na střední odborné škole Volchovská, což doložil příslušným diplomem o dosaženém vzdělání kvalifikace technik - mechanik. Dále bylo doloženo potvrzení penzijního fondu Ruské federace, dle kterého žalobce neměl na území Ruské federace vyplácenou žádnou dávku důchodového zabezpečení, průběh zaměstnání v Rusku doložený pracovní knížkou, kde jsou uváděny pracovní činnosti od roku 1962 do roku 1999, a výpis OSSZ Karlovy Vary o činnosti žalobce jako osoby samostatně výdělečně činné (dále jen „OSVČ“) na území České republiky v letech 2003 až 2005. Dále doložil potvrzení Policie České republiky o povolení trvalého pobytu v České republice od 24. 9. 1998.

Přímo z osobního listu důchodového pojištění ze dne 19. 2. 2007 pak krajský soud zjistil, že byla žalobci započtena doba pojištění do 1. 1. 2006, činí celkem 14 320 dnů, což je 39 roků a 85 dnů. Do dosažení důchodového věku žalobce, což je 2. 9. 2006, chybí 244 dnů. Výpočtový základ byl stanoven za období let 1986 – 2005 a činí 1662 Kč. Z přehledu dob pojištění soud shledal, že žalobce má započtenou dobu pojištění od 7. 8. 1962 do 29. 11. 2005. Doba od 7. 8. 1962 do 4. 11. 1999 byla získána v bývalém Sovětském svazu a Ruské federaci. Jako vyloučená doba byla počítána od roku 1986 do 31. 12. 1995, do celkové doby pojištění výpočtového základu byla tato doba počítána od 1. 1. 1996 do 29. 11. 2005, kdy doba od 1. 1. 1996 do 4. 11. 1999 byla počítána jako doba získaná v Ruské federaci a nebyl uveden žádný vyměřovací základ. Jako česká doba pojištění s vyměřovacím základem byla uváděna doba od 25. 6. 2003 do 29. 11. 2005, kdy žalobce vykonával samostatnou výdělečnou činnost a jsou zde uváděny příslušné vyměřovací základy.

Na základě takto zjištěného skutkového stavu dospěl krajský soud k závěru o nedůvodnosti podané žaloby. Po provedeném řízení krajský soud nezjistil, že by žalobce byl zkrácen na svých právech rozhodnutím správního orgánu nebo postupem správního orgánu takovým způsobem, že by to mohlo mít za následek nezákonné rozhodnutí. Rovněž krajský soud zjistil, že napadené rozhodnutí netrpí vadami, které by jej činily neexistujícím (nulitním), netrpí ani vadami hmotněprávními, či vadami správního řízení. Jediným žalobním bodem krajský soud označil námitku, že žalobce nepovažuje za správné a rozumné rozdělení výdělků za 2 a půl roku na celou dobu pojištění od 1. 1. 1996 do 29. 11. 2005.

Na posuzovaný případ krajský soud aplikoval ustanovení článku 4 odst. 2, článku 5 odst. 1 Dohody mezi ČSR a SSSR o sociálním zabezpečení, dále ustanovení § 16 odst. 4 a § 31 odst. 1 a 2 zákona o důchodovém pojištění a ustanovení § 12 odst. 7 vyhlášky č.

149/1988 Sb. V této souvislosti krajský soud konstatoval, že dobu pojištění žalobce v Ruské federaci do 4. 11. 1999 žalovaná zhodnotila na podkladě potvrzení ruského nositele pojištění. Česká doba pojištění od 25. 6. 2003 byla žalobci zhodnocena dle výpisu OSSZ, které vedou evidenci OSVČ a byly zde uvedeny příslušné údaje o vyměřovacích základech dosažených v jednotlivých kalendářních letech. Tato fakta nejsou podle krajského soudu předmětem sporu mezi stranami. Z osobního listu důchodového pojištění je patrné, že doba pojištění do 31. 12. 1995 byla pro účely výše výpočtu procentní výměry starobního důchodu vyloučena v souladu s ustanovením § 16 odst. 4 zákona o důchodovém pojištění a s přihlédnutím k ustanovení § 12 odst. 7 vyhlášky č. 149/1988 Sb. Po 1. 1. 1996 dle § 16 odst. 4 věty druhé zákona o důchodovém pojištění již doby pojištění v cizině nebylo možno pro výpočet výše procentní výměry starobního důchodu vyloučit, a proto doba pojištění v Ruské federaci od 1. 1. 1996 do 4. 11. 1999 byla započtena do celkového výpočtového základu a faktické výpočtové základy tvoří výdělky dosažené při samostatné výdělečné činnosti od 25. 6. 2003 do 29. 11. 2005 v České republice. Krajský soud uzavřel, že žalovaná nepochybila, pokud dobu od 1. 1. 1996 do 4. 11. 1999 nepočítala žalobci jako dobu vyloučenou.

Rozsudek Krajského soudu v Plzni napadl žalobce (dále též „stěžovatel“) kasační stížností, ve které uplatnil důvody vymezené v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a b) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, v platném znění (dále jen „s. ř. s.“).

Stěžovatel namítl, že napadené rozhodnutí žalované je nepřezkoumatelné pro nesrozumitelnost, neboť v něm není žádná zmínka o tom, že součástí tohoto rozhodnutí jsou i další přílohy. Ve správním rozhodnutí rovněž chybí zmínka o tom, dle jakého konkrétního ustanovení Dohody mezi ČSR a SSSR o sociálním zabezpečení bylo postupováno a rozhodováno. Absentuje zde také podle stěžovatele odůvodnění, ze kterého by stěžovatel byl srozumitelně a jednoznačně informován o důvodech předmětného rozhodnutí, kterými úvahami se žalovaná řídila při hodnocení podkladů a při výkladu právních předpisů.

Dále stěžovatel vytkl krajskému soudu nesprávné právní posouzení věci. Stěžovatel je přesvědčen, že z dikce ustanovení § 16 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění nelze dospět k závěru, že dobu pojištění v cizině po 1. 1. 1996 nebylo možno pro výpočet procentní výměry starobního důchodu vyloučit, a že doba pojištění v Ruské federaci od 1. 1. 1996 do 4. 11. 1999 byla započtena do celkového vyměřovacího základu a faktické vyměřovací základy tvoří pouze výdělky dosažené při samostatné výdělečné činnosti, tj. za období od 25. 6. 2003 do 29. 11. 2005 v České republice. Stěžovatel se domnívá, že žalovaná postupovala nesprávně, pokud dobu pojištění v cizině získanou po 1. 1. 1996 nevyloučila pro výpočet procentní výše starobního důchodu, neboť tím dochází k nepřipustnému rozměňování vyměřovacích základů stěžovatele získaných v době od 25. 6. 2003 do 29. 11. 2005, a to na kalendářní roky 1996 až do 24. 6. 2003, kdy doba pojištění byla započtena, ale příjem započtený nebyl. Stěžovatel je toho názoru, že mělo být v tomto případě postupováno v souladu s článkem 7 odst. 1, 2 a s článkem 5 odst. 2 Dohody mezi ČSR a SSSR o sociálním zabezpečení a práce v Ruské federaci měla být posouzena v zásadě stejně jako by žalobce byl zaměstnán na území České republiky. Současně se stěžovatel domnívá, že bylo nesprávně posouzeno období od 5. 11. 1999 do 24. 6. 2003, kdy toto období mělo být pojato jako doba vyloučená, protože stěžovatel v této rozhodné době

nebyl pojištěn, nikde nepracoval, nebyl evidovaný na Úřadu práce jako uchazeč o zaměstnání a také nepobíral žádné sociální dávky. Tato doba měla být zahrnuta jako doba vyloučená, na daný případ se nemělo aplikovat ustanovení § 16 odst. 4 zákona o důchodovém pojištění. Pokud stěžovatel nebyl pojištěný, tak nebylo možné tuto dobu zahrnout do výpočtu procentní výše starobního důchodu. Tím došlo k dalšímu rozměňování vyměřovacích základů získaných v době od 25. 6. 2003 do 29. 11. 2005, což se negativně projevilo při stanovení konečné výše starobního důchodu stěžovatele.

Žalovaná ve svém vyjádření ke kasační stížnosti toliko uvedla, že proti dosavadnímu způsobu řízení nemá námitky a zcela se ztotožňuje s právním názorem krajského soudu vysloveném v napadeném rozsudku.

Kasační stížnost je podle § 102 a násl. s. ř. s. přípustná. Nejvyšší správní soud přezkoumal kasační stížností napadený rozsudek Krajského soudu v Plzni v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán jejím rozsahem a uplatněnými stížními důvody. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti. Po posouzení věci dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná. Vzhledem k tomu, že skutkový základ rozsudku krajského soudu nebyl mezi účastníky sporný, a Nejvyšší správní soud jej považuje za dostatečně zjištěný, vycházel z něj sám i v řízení o kasační stížnosti.

O věci samé uvažil Nejvyšší správní soud následovně:

Stěžovatel především namítá věcné nedostatky odůvodnění napadeného správního rozhodnutí, z nichž dovozuje nepřezkoumatelnost rozhodnutí žalované pro jeho nesrozumitelnost. Má tudíž za to, že krajský soud měl napadené rozhodnutí zrušit ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., Nejvyšší správní soud tuto stížní námitku musí odmítnout jako nedůvodnou. Kdy je rozhodnutí nepřezkoumatelné pro nesrozumitelnost bylo již předmětem úvah řady rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, příkladmo lze uvést např. rozsudek ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003 - 7, nebo rozsudek ze dne 21. 8. 2008, č. j. 7 As 28/2008 - 75, oba dostupné na www.nssoud.cz. Podle ustálené správní judikatury tak lze za nepřezkoumatelné pro nesrozumitelnost obecně považovat takové rozhodnutí, z jehož výroku nelze zjistit, jak vlastně bylo ve věci rozhodnuto, případně jehož výrok je vnitřně rozporný. Pod tento pojem spadají i případy, kdy nelze rozeznat, co je výrok a co odůvodnění, kdo jsou účastníci řízení a kdo byl rozhodnutím zavázán. Se zřetelem k uvedenému má Nejvyšší správní soud za to, že z napadeného správního rozhodnutí je dostatečně seznatelné, o jaké věci bylo rozhodováno a jak bylo ve výsledku rozhodnuto, výrok napadeného rozhodnutí je v souladu s obsahem vlastního odůvodnění, rozhodnutí jako celek je logické, jednoznačné a obsahuje všechny základní zákonné náležitosti. Třeba zároveň podotknout, že stěžovatel předmětný stížní důvod neuplatnil v řízení před krajským soudem, ačkoliv tak vzhledem k okolnostem daného případu zjevně učinit mohl. V tomto směru by tak mohlo být nahlíženo na stížní důvod poprvé uplatněný až v kasační stížnosti rovněž i jako na důvod nepřipustný ve smyslu ustanovení § 104 odst. 4 s. ř. s. Vzhledem k tomu, že k případné nepřezkoumatelnosti správního rozhodnutí je povinen krajský soud přihlédnout ex offio, Nejvyšší správní soud tuto námitku věcně vypořádal.

Dále stěžovatel podal kasační stížnost z důvodu vyjádřeného v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s.ř.s., tedy pro nesprávné posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. To může spočívat obecně buď v tom, že správně zjištěný skutkový stav je subsumován pod nesprávnou právní normu nebo je sice vybrána správná právní norma, ale následně je nesprávně vyložena či aplikována.

Sporná otázka, kterou má posoudit Nejvyšší správní soud, není o nároku stěžovatele na důchodovou dávku, nýbrž o výši důchodu, a to v jeho procentní výměře. Podstatou sporu je, zda a jakým způsobem měla být stěžovateli zhodnocena jednotlivá období předcházející přiznání důchodové dávky pro účely výpočtu procentní výše jeho starobního důchodu, jmenovitě se jedná o dobu pojištění (zaměstnání) získanou v Ruské federaci od 1. 1. 1996 do 4. 11. 1999 a období od 5. 11. 1999 do 24. 6. 2003, kdy stěžovatel nebyl účasten pojištění (neměl žádný příjem a nebyl evidován u úřadu práce). Samotné jádro stěžovatelovy nespokojenosti s právní úpravou důchodového pojištění tkví ve způsobu výpočtu osobního vyměřovacího základu (jinak řečeno průměrného měsíčního výdělku, z něhož se stanoví procentní sazba, jež pak představuje procentní výměru důchodu).

V prvé řadě Nejvyšší správní soud přisvědčil krajskému soudu, že na daný případ bylo nutné aplikovat úpravu obsaženou v Dohodě mezi ČSR a SSSR o sociálním zabezpečení. Stěžovatel trvale přesídlil z Ruské federace do České republiky, kde požádal českou nositelku pojištění o přiznání předčasného starobního důchodu, a v této souvislosti doložil doby zaměstnání získané v bývalém Sovětském svazu a Ruské federaci od 7. 8. 1962 do 4. 11. 1999. Uvedená Dohoda jako mezinárodní smlouva ve smyslu článku 10 Ústavy České republiky je tak při rozhodování o přiznání starobního důchodu stěžovateli přednostně aplikovatelná, pokud stanoví něco jiného než zákon o důchodovém pojištění.

Dohoda mezi ČSR a SSSR o sociálním zabezpečení (pozbyla účinnosti dne 31. 12. 2008) byla typem smlouvy uzavřené na teritoriálním principu, určovala tedy, že důchody přiznávají a vyplácejí orgány sociálního zabezpečení té smluvní strany, na jejímž území občané, kteří mají nárok na důchod, trvale bydlí ke dni podání žádosti o důchod; důchody se přiznávají za podmínek a ve výši stanovené právními předpisy této smluvní strany (článek 6). Článek 4 odst. 1 Dohody pak stanoví, že při přiznávání důchodů a jiných dávek se plně započítává doba zaměstnání na území obou smluvních stran, včetně doby zaměstnání opravňující k přiznání důchodů za výhodnějších podmínek a ve vyšší výměře, přičemž orgány sociálního zabezpečení započítávají dobu zaměstnání, jakož i dobu jiné jemu na roveň postavené činnosti jak ve svém, tak i ve druhém státě bez ohledu na to, jaká část požadované doby zaměstnání připadá na práci v každém z těchto států. V článku 4 odst. 2 Dohody je uvedeno, že započtení doby zaměstnání, pokud jde o dobu práce v každé ze smluvních stran, se provádí podle právních předpisů té smluvní strany, na jejímž území byla vykonávána práce nebo jí na roveň postavená činnost. Podle článku 5 odst. 1 Dohody se občanům, kteří přesídlili z území jedné smluvní strany na území druhé smluvní strany a po přesídlení pracovali, vyměřují důchody a jiné dávky z výdělku dosaženého v zemi, do níž přesídlili.

Klíčovým ustanovením vnitrostátního zákonodárství na věc dopadající je ustanovení § 16 odst. 1 a 4 zákona o důchodovém pojištění. Procentní výměra důchodu se

stanoví procentní sazbou z výpočtového základu. Výpočtový základ se stanoví z osobního vyměřovacího základu, jímž je měsíční průměr úhrnu ročních vyměřovacích základů pojištěnce za rozhodné období (přitom určité částky se započítávají plně, a určité pouze z části - tzv. redukce). Z ustanovení § 18 odst. 1 až 5 téhož zákona pak vyplývá, že rozhodné období pro výši důchodu počítanou podle zákona o důchodovém pojištění (téměř) vždy počíná rokem 1986 a prodlužuje se podle toho, od kterého roku se důchod přiznává. Průměr (měsíční) z výdělků dosažených v tomto období se stanoví výpočtem, pro nějž rozhodnými veličinami jsou indexované výdělky a počet dnů v rozhodném období. Rozhodné období ve smyslu citované zákonné úpravy je tedy obdobím s pevně ohraničeným začátkem a svým koncem a představuje jeden celek, z něhož se zkoumá výše příjmů. Jedinou zákonnou výjimku pak představují tzv. vyloučené doby, o které se snižuje počet kalendářních dnů připadajících na zákonem stanovené rozhodné období. Podle současné úpravy (§ 16 odst. 4 zákona o důchodovém pojištění) je rozsah tzv. vylučovaných dob z rozhodného období motivován snahou postihnout doby, kdy pojištěnec objektivně nemůže být výdělečně činný (např. doba nemoci, pobírání plného invalidního důchodu, evidovaná nezaměstnanost): obecně platí, že taxativně stanovenou dobu lze vyloučit pouze tehdy, pokud se nepřekrývá z dobou pojištění OSVČ, dobou pojištění, v níž měl pojištěnec příjmy, které se zahrnují do vyměřovacího základu, dobou dobrovolného pojištění nebo dobou poskytování určitých pracovněprávních plnění. Z uvedené úpravy vyplývá, že nelze vylučovat z rozhodného období všechny doby, ve kterých nebylo hrazeno důchodové pojištění, ale pouze doby, kdy k tomu z objektivních důvodů nemohlo dojít. V takových případech je nutno zohledňovat, zda pojištěnci něco objektivně bránilo v tom, aby vstoupil do pracovního poměru, případně byl evidován jako osoba hledající zaměstnání u úřadu práce, popř. se dobrovolně účastnil na důchodovém pojištění.

V oblasti práv sociálních uplatňovaný princip přípustných mezí faktické nerovnosti byl již mnohokrát podroben ústavní kontrole Ústavním soudem jako vrcholným orgánem ochrany ústavnosti s tím, že rozumné, objektivní a přiměřené preferenční zacházení s určitými skupinami či kategoriemi osob nezakládá nepřipustnou diskriminaci, jež by byla v rozporu s ústavním pořádkem (viz nálezy Ústavního soudu ze dne 21. 1. 2003, sp. zn. Pl. ÚS 15/02, N 11/29 SbNU 79, 40/2003 Sb.). Záměrem zákona o důchodovém pojištění bylo spravedlivě zhodnotit dlouhodobé přičinění pojištěnce na výši svého důchodu, přihlížet ke všem rokům rozhodného období pro výpočet důchodu při jeho současném prodlužování. Délka rozhodného období je tak závislá toliko na skutečnosti, ve kterém roce dojde k přiznání důchodu, a v tomto směru nevytváří nerovné postavení pro žádného pojištěnce, který splní zákonem stanovené podmínky pro vznik nároku. Zákon o důchodovém pojištění usiluje o vyšší míru ekvivalence při zhodnocení ekonomické aktivity pojištěnce, tedy závislosti důchodu na zaplaceném pojistném a délce doby pojištění, a to s přihlédnutím zejména k mezigenerační solidaritě. Ochrana pojištěnce, který nemá ze zřetelných důvodů příjem z výdělečné činnosti, byla promítnuta do institutu tzv. náhradních dob pojištění, popř. vyloučených dob.

Namítá-li tedy stěžovatel, že nebyla vyloučena jeho doba pojištění získaná v cizině (Ruské federaci) po 1. 1. 1996 pro výpočet procentní výše starobního důchodu, je třeba tuto výtku odmítnout jako nedůvodnou. Které doby po 31. 12. 1995 lze považovat za doby vyloučené taxativně stanoví zákon o důchodovém pojištění v ustanovení § 16 odst. 4 až 6. Doby zaměstnání získané v cizině po 31. 12. 1995 mezi nimi uvedeny nejsou. Stěžovatelova

námítka vychází zřejmě ze skutečnosti, že doby zaměstnání v cizině získané před 1. 1. 1996 vyloučenými dobami podle § 16 odst. 4 zákona o důchodovém pojištění s přihlédnutím k ustanovení § 12 odst. 7 vyhlášky č. 149/1988 Sb. jsou. Podle věty první odst. 4 § 16 zákona o důchodovém pojištění jsou pro období před rokem 1996 vyloučenými dobami doby, které jimi byly podle předpisů platných před 1. 1. 1996. Tato dílčí úprava má respektovat dříve platnou právní úpravu zákona č. 100/1988 Sb. Je však nutno si uvědomit přelomový okamžik roku 1996, kdy začal platit „nový“ zákon o důchodovém pojištění a byl zahájen přechod k novému systému důchodového zabezpečení zejména ve vztahu k ekvivalenci a finanční udržitelnosti. V této souvislosti došlo mimo jiné jak ke změnám v rozsahu dob vyloučených pro výpočet důchodu, tak k vymezení náhradních dob. Nejvyšší správní soud se tedy ztotožňuje se závěrem krajského soudu, že dobu pojištění stěžovatele v Ruské federaci získanou od 1. 1. 1996 do 4. 11. 1999 nebylo možno podle současné právní úpravy posuzovat jako dobu vyloučenou pro výpočet procentní výměry starobního důchodu stěžovatele.

Současně Nejvyšší správní soud nemůže přisvědčit ani námitce stěžovatele, že období od 5. 11. 1999 do 24. 6. 2003 mělo být pojato jako doba vyloučená, protože stěžovatel v této době nebyl pojištěn, nikde nepracoval, nebyl evidovaný na Úřadu práce jako uchazeč o zaměstnání a nepobíral žádné sociální dávky. Uvedené období časově spadalo do rozhodného období pro výpočet osobního vyměřovacího základu stěžovatele (1. 1. 1996 – 31. 12. 2005) a doby neúčasti na důchodovém pojištění spojené s neevidovanou nezaměstnaností nejsou zákonem o důchodovém pojištění (§ 16 odst. 4 až 6) považovány za doby vyloučené pro výpočet důchodu. Ze skutkových okolností daného případu je zjevné, že se stěžovatel nepodílel na placení pojistného v uvedeném období bez objektivních příčin, minimálně nesplňoval žádnou ze zákonem explicitně vymezených kategorií vyloučených dob. Systém důchodového pojištění je založen na průběžném financování, tzn. je financován z pojistného placeného současnou aktivní generací, a musí mj. motivovat pojištěnce i k tomu, aby do systému přicházely pravidelné příjmy - jen tak je možno financovat stávající výplaty důchodů. Pokud pojištěnec určitou dobu neodvádí bez objektivních důvodů žádné platby do systému důchodového pojištění, musí počítat s tím, že se to projeví ve výši jeho důchodu diferencovaně podle toho, po jak dlouhou dobu v rozhodném období před odchodem do důchodu nebyl důchodového pojištění účasten. Tato úprava má své racionální jádro, o jehož účelnosti a zároveň souladnosti s Ústavou a Listinou nemá Nejvyšší správní soud pochyby.

Konečně Nejvyšší správní soud nesdílí názor stěžovatele, že mělo být ohledně doby zaměstnání stěžovatele získané v Ruské federaci od 1. 1. 1996 do 4. 11. 1999 postupováno podle článku 7 odst. 1 a 2 a článku 5 odst. 2 Dohody mezi ČSR a SSSR o sociálním zabezpečení tak, že práce v Ruské federaci v tomto období měla být posouzena stejně jako by stěžovatel byl zaměstnán na území České republiky a mělo se vycházet z průměrného měsíčního výdělku zaměstnanců obdobného oboru a kvalifikace ke dni přiznání starobního důchodu v České republice. Článek 7 odst. 1 až 3 Dohody na posuzovaný případ vůbec nedopadá, neboť jednak se vztahuje pouze na ty situace, kdy přesídlí občan z území jedné smluvní strany na území druhé smluvní strany až po přiznání důchodu, ale především upravuje předmětně toliko podmínky posuzování nároku na důchod a nikoliv stěžovatelem rozporované stanovení výše důchodové dávky. Stěžovateli by tedy musel být před přesídlením do České republiky přiznán starobní důchod již v Ruské federaci, aby

bylo možné podle uvedeného článku 7 odst. 1 a 2 Dohody postupovat. Tato obligatorní skutečnost však v případě stěžovatele nenastala. Co se týče článku 5 odst. 2 Dohody, ani z tohoto ustanovení nebylo možno v případě stěžovatele vycházet. Podle článku 5 odst. 2 věty první *občanům, kteří přesídlili z území jedné smluvní strany na území druhé smluvní strany a po přesídlení nepracovali, vyměří se důchody a jiné dávky z průměrného měsíčního výdělku zaměstnanců obdobného oboru a kvalifikace ke dni přiznání důchodu nebo jiné dávky v zemi, do níž přesídlili.* Z dikce citované části ustanovení jednoznačně vyplývá, že se použije právě jen pro případ, kdy po přesídlení na území druhé smluvní strany uvedení občané vůbec nepracovali. Stěžovatel prokazatelně na území České republiky pracoval, proto je aplikace předmětného ustanovení vyloučena.

Na případ stěžovatele se tak v plném rozsahu použije ustanovení článku 5 odst. 1 Dohody, podle kterého se občanům, kteří přesídlili z území jedné smluvní strany na území druhé smluvní strany a po přesídlení pracovali, vyměřují důchody z výdělku dosaženého v zemi, do níž přesídlili. Stěžovatel disponuje vyměřovacími základy z činnosti OSVČ na území České republiky z období 25. 6. 2003 až 29. 11. 2005, proto lze stanovit výši jeho starobního důchodu s přihlédnutím pouze k vyměřovacím základům (výdělkům) získaným v České republice, přestože se do doby pojištění stěžovateli započítává jak doba zaměstnání v Ruské federaci, tak i v České republice. Ke stěžovatelem tvrzenému rozmělnění vyměřovacích základů získaných od 25. 6. 2003 do 29. 11. 2005 na kalendářní roky 1996 až do 24. 6. 2003 tak sice došlo, ale zcela v souladu se zákonem o důchodovém pojištění i Dohodou mezi ČSR a SSSR o sociálním zabezpečení.

Ze všech shora uvedených důvodů dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že napadený rozsudek Krajského soudu v Plzni netrpí vadou dle § 103 odst. 1 písm. a) ani b) s. ř. s, a kasační stížnost proto podle § 110 odst. 1 s. ř. s. jako nedůvodnou zamítl.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 a 2 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, žalovaná nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ze zákona. Nejvyšší správní soud proto rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. dubna 2009

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu